

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d'Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibrería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

Ramon Murull Comas atenta contra la vida del Gobernador de la provincia de Barcelona Sr. Larroca, en la tarde del día 25 de janer de 1894.

L' UNICH REMEY

anarquisme, 'l terrorisme, 'ls explossius, los atentats y l' estat de inquietut que produheixen son manifestacions evidents de una malaltia social,

que ab més ó menos intensitat se presenta per tot arreu; pero ningú negará qu' en alguns punts ofereix més gravetat qu' en altres.

Per desgracia nostra, en aquests últims temps, á Barcelona 'ns ha tocat ballar ab la mes lletja. En l' espay de quatre mesos la crónica lúgubre ha registrat tres atentats horribles que han vingut á perturbar la vida normal de aquesta ciutat, produhint á més de algunes víctimas, un estat de desassossego que redunđa principalment en dany de las classes treballadoras. Seguint per aquest camí, no seria extrany que en l' opulenta metròpoli catalana, ciutat que tot lo qu' es hó deu á la incansable activitat dels séus fills, s' iniciés un moviment de retrocés, en perjudici immediat de la part mes débil, ó siga del treball.

La malaltia grave de qu' estém afectats es objecte de tota mena d' estudis y consideracions. Cada doctor ó cada curanderó, que de tot hi ha, 's creu ab sufficient autoritat per dirhi la séva, pera pegarhi cullerada, pera afirmar rotundament quin es l' origen del mal y pera aconsellar l' us de determinat tractament.

Son molts los que fan dimanar los horrors presents de la falta de creencias religiosas y del excés de llibertat política que disfruta la societat moderna. La falta de creencias religiosas ha engendrat, segons ells, lo més refinat egoisme en tots los sers humans. Ja que ningú creu en una vida millor, tot hom aspira á disfrutar aquí en la terra la major suma possible de goigs y plahers materials.

Aixó en puritat, vol dir que l' ordre social perfecte segons ells, deuria estar basat en l' embrutiment dels débils, en la docilitat dels explotats, en la séva resignació á tots los abusos y á todas las injusticias. Ja que no es possible restablir l' esclavitut material, fora precis, segons ells, lo més refinat egoisme en tots los sers humans. Ja que ningú creu en una vida millor, tot hom aspira á disfrutar aquí en la terra la major suma possible de goigs y plahers materials.

Per curar la malaltia, tot element reaccionari preconisa la necessitat de emplear los medis mes violents. Matar la llibertat política, erigir un govern de forsa, procedir sense contemplacions, confondre en una mateixa repressió enérgica y despiadada als ignocents y als culpables. Lo terrorisme y la anarquia—diuhen ells—son fills naturals y legítims de la llibertat moderna. Suprimim la causa y cessarán los efectos.

¡Ah, si qui aixís raciocina sigués franch, donaria las gracias als terroristas per la base de argumentació que li proporcionan ab los séus excessos, base de argumentació que no deixa de influir en los esperits débils é impresionables, incapassos de pensar per son propi compte! No en vá hem temut nosaltres sempre que 'ls excessos terroristas eran un perill constant contra la llibertat, dó precíós, may tan ben apreciat, com quan s' ha perdut.

Y no obstant, en la llibertat, y sols en la llibertat contra la qual tiran los séus eternals enemichs, se troba l' únich remey racional aplicable á todas las dolencias sociales. Res hi fá que molts no 's dongan compte de la séva eficacia. També hi ha qui viu y no 's dona compte que deu l' existencia al aire que respira. Es precis, sobre tot, inculcar á las classes obreras la idea justa de que la llibertat es l' únich element en que poden viure y aspirar á la séva millora real y efectiva: la llibertat permet l' exposició de todas las ideas, la controversia de tots los principis, la depuració de todas las aspiracions; per la llibertat se progressa: per

EXCM. SR. D. RAMON LARROCA
GOBERNADOR CIVIL DE LA PROVINCIA DE BARCELONA

la llibertat s' avansa: per la llibertat se sotmeten á la pedra de toch de la realitat y de la experiéncia las ideas prácticas destinadas á subsistir y las utopias destinadas á desaparèixer. La llibertat es tan necessaria al progrés ordenat, com l' aire de l' atmósfera á la vida humana.

Y no obstant fá prop de vint any que aquí á Espanya aqueixa llibertat, aqueixa única religió humana possible, es odiada ab passió per sos implacables enemichs, se veu mistificada asquerosament pels que l' invocan y la falsejan ab l' idea de governar contra la voluntat de la majoria de la nació... y per qué no hem de dirho? es mirada ab trista indiferéncia per una gran part de las masses obreras, víctimas dels desenganys polítichs y exemptas avuy de aquella falta d' energia y de virilitat que hagueren de desplegar los nostres pares, quan se vejeren obligats á conquistarla, derramant á torrents la sanch de las sévas venas.

Tota la política de la restauració borbónica s' ha encaminat á lo mateix: á divorciar á las classes obreras dels partits avansats: á imbuir en ellas lo fatal escépticisme polítich.

Massa sabían los homes de la restauració, lo mateix en Cánovas qu' en Sagasta, que 'ls seus propósitos de aprofitar lo pronunciament de Sagunto, sens altre objecte que monopolisar lo patrimoni del poder haurían fracassat al poch temps, davant de l' oposició enérgica y resolta de un partit repuplicá fortament organísat.

Dividir al partit republicá no ha sigut difícil. S' ha de reconèixer que han contribuít á facilitar aquest trist resultat, molts dels mateixos prohoms que capitanejan los distints grupos en que 's troba fraccionat, sense comprendre que per damunt del seu amor propi estéril, s' imposa com una necessitat imprescindible, al bé de la causa, l' unitat de programa y de conducta.

Peró al mateix temps, degut á aquest fraccionament funest, degut també al maquiavelisme dels governants monárquichs, ha anat cundint com una infecció mortal, l' escépticisme polítich entre las masses obreras, distretas avuy de la defensa dels ideals republicáns y entregadas sens nort ni guia al oneig alborotat de unas utopias tan inconsistentes com perillosas.

Los mateixos governs de la restauració que decla-

raren ilegals als partits republicáns, y si toleravan las sevas reunions, era ab la condició de disóldrelas á penas qualsevol orador emitia alguna alusió massa transparent, consentían los meetings anarquistas ahont se desarrollavan las teorías més descabelladas, se predicava desembossadament lo robo y 'l saqueig y s' encenia la foguera de la guerra social... ¿y per qué ho consentían? Senzillament perque 'ls anarquistas comensavan per declararse enemichs mortals dels republicáns; perque 'ls anarquistas se dirigian exclusivament á las masses obreras; en una paraula, perque 'ls anarquistas restavan forsa á la causa republicana.

Veritat es que avuy en pago á la séva condescéncia y á la séva imprevisió, veuhen convertidas aquellas amenassas qu' ells se prenían rihent, en fets horribles y espantosos. Tractavan de conjurar un perill contra la séva beatífica existencia ministerial, y n' han provocat un altre que té estemordida á la societat entera.

Lo terrorisme es fill de aquelles predicacions insensatas, y aquellas insensatas predicacions, ja que no provocadas, sigueren vistas ab complacéncia pels governs de la restauració, sols per lo que tenian de anti-republicanas.

Aduhim aquest dato, que ningú podrà desmentir, perque figuri en lo procés que la conciencia pública está formant contra 'ls verdaders fomentadors de las vergonyosas desdixas que han ensangrentat á Barcelona en aquests últims quatre mesos, posant en perill la séva fama de ciutat culta y morigerada.

Nosaltres creyém que l' mateix horror y la mateixa indignació produhida en tots los cors honrats per uns fets tan abominables, donará loch á que las classes obreras catalanas meditin y reflexionin.

Lo seu interés de classe, la séva honra de ciutadans, la séva dignitat d' homes estémsegurs que las induhirán sempre á retxassar ab la major indignació

l' us de uns procediments que sols son propis de las fieras. Ellas, dotadas per naturalesa de un esperit reflexiu, compendrán més bé que ningú, que la millora social, podrà lograse per tots los medis menos per la violencia, y molt menos encare per la comissió de uns crims tan abominables.

Quan los dinamiters, abusant de una representació que no tenen, declaran procedir per l' emancipació de las classes treballadoras, menteixen descaradament. Ab los seus atentats no fan més que acabarlas de abismar en la servitut y en la miseria. La perturbació que ab ells produheixen, redunđa immediatament en una disminució de activitat y de treball y en un augment de rezel y de paralisació material; aixís com la reacció política que ab ells provocan, desde 'l punt en que 's desencadeni ha de produhir las sévas víctimas principalment entre las filas de las classes obreras. Llavors vindrá l' ocasió de plorar per la llibertat que avuy se desdenya.

L' obrer, ara y sempre, més que visionaris que 's dediquin á predicar ideas erróneas y teorías irrealisables, per lo mateix que pugnan ab la naturalesa humana; més que fanátichs, malvats ó boigs que 's dediquin á consumir atentats horribles y repugnants; l' obrer, ara y sempre, més que tot aixó, necessita 'l concurs de tots los homes de bona voluntat, resolta á ajudarlo en las sevas tribulacions, á treballar activament per la millora de la séva condició, á dotarlo de institucions favorables á la séva sort, y per aquest objecte may com ara será tan necessari que, olvidant com un mal somni todas las aberracions que li han sigut inculcadas, retorni al camp de la democracia republicana, ab lo cor plé de fé, en l' eficacia de la llibertat.

P. K.

RECORT

A LA MEMORIA DELS MÁRTIRS QUE, DEFENSANT LA REPÚBLICA, MORIREN Á SARRIÁ LO DIA 11 DE JANER DE 1874.

Com á digne ciutadà,
que 'ls fets heróichs may olvida,
ab veu del meu cor sortida
vostres fets vull recordá.

Tothom sab que ab cor lleal, la República volian y empunyant l'arma sabian defensarla bé y com cal.

Per ella, braus y esforsats, sens descans sempre lluytavau y als enemics aterravau de las nostras llibertats.

Vosaltres ab heroisme cent cops vau fer torná' enrrera l'abominable bandera del malvat absolutisme.

Fins al véure l'enemich vostras heroicas accions, admirava ls braus minyons dels dos batallons del Xich.

Mes véyent que, per desgracia, un general, de repent, feria traïdorament á la verge Democracia; del deber seguint la via forts y fermes vareu lluytar, per poder desbaratar lo cop d' Estat de'n Pavia.

Y ab lo front alt y l'cor franch, no escoltant cap prech, ni súplica, cridant:—¡Visca la República! van derramar vostra sanch.

Si vostra conducta noble molts haguessin imitat, per sempre hauria triunfat la santa causa del Poble.

Quan vau fé l'suspir darrer, sentint amarch descònsol, lo meu cor s'ompli de dol y de dol lo més verdader!

Y lo mateix que l'meu cor també nostra patria aymada plora encara y va endolada per vostra sentida mort.

¡Ah! sempre recordaré lo molt y molt que valian y, al igual que quan viviau, vostres fets admiraré!

FRANCISCO LLENAS.

ENTRE ALEMANIA É INGLATERRA

SULTÁN!

—¡Muley!

—Los espanyols venen á demanarte quartos.

—Espanya vé á donarte una sangria á la bossa.

—No te ls escoltis.

—Fes lo sórt á tot lo que t' diguin.

—¿Ho sents, Sultán?

—¿Ho entens, Muley?...

L'emperador va per obrir la boca; pero Inglaterra y Alemania no l' deixan parlar.

—Quan l'embaixador espanyol vingui, atrássamel á mi: digas que s' veji ab l' inglés.

—Quan arribi l'embaixada espanyola, enviame-la á casa: digas que s' entengui ab l' alemany.

—Inglaterra es la téva única amiga.

—Alemania es la téva sola protectora.

—Créume no més á mi.

—No més á mi tens de créurem.

—¿Veritat que si, Muley?

—¿Oy que si, Sultán?

L' inglés y l' alemany se quedan mirant fixament al emperador. Aquest mou los llabris per respondre; pero ls altres se li adelantan.

—Escolta...

—Mira...

—Los espanyols te vindrán ab una llista de reclamacions.

—Y un reguitzell de proposicions.

—Pre'n la llista que t' donguin.

—Recull las proposicions que t' fassin.

—Respón que t' ho pensarás.

—Y ho meditarás.

—Fentlos passar dias.

—Y dias.

—Y més dias.

—La qüestió es apurarlos la paciencia.

—Y aburrirlos per tots conceptes...

—¿Ho compréns, Muley?

—¿Te'n fas cárrech, Sultán?—

Nova tentativa del emperador pera dir alguna cosa, y nova interrupció dels seus dos concellers.

—Fixat ab lo que vaig á dirte.

—Recorda lo que vaig á indicarte.

—Quan vegis que l'embaixador espanyol comensa á empararse...

—Quan observis que la calma se li agota...

—Li dius que has estudiat las sevas reclamacions.

—Y las sevas proposicions.

—Y que las trobas injustas...

—Improcedents...

—Impertinents.

—Y qu' en resúm no las reconeixes.

—Ni las acceptas.

—¿Te'n recordarás?

—¿Ho tindrás present?—

L'emperador ja ni's pren la molestia de intentar respondre: se contenta ab mirarlos á tots dos y callar. Los altres reprenen la embestida.

—La téva táctica ha de consistir en capjir la qüestió.

—Y cambiar completament los papers.

—Espanya's presentarà com á víctima.

—Y tú has de dir que la víctima ets tú.

—Espanya assegurarà que l' han atropellada.

—Y l' atropellat has de ser tú.

—Ella protestará.

—Tú també protestas.

—Enumerará ls perjudicis suferts.

—Tú enumeras los téus.

—Espanya parlará dels seus morts.

—Tú parla dels téus difunts.

—Y per fi dius que si ella demana una indemnisió...

—Tú ab més motiu qu' ella pots demanarla.

—¿Estás, Muley?

—¿Compréns, Sultán?

L'emperador se limita á indicar ab lo cap que sí. Inglaterra y Alemania tornan á la carga.

—Las circunstancias son difíciles.

—La téva situació es molt crítica.

—Si cedeixes, perts lo prestigi.

—Si pagas, te desacreditas per sempre més.

—Un Sultán que s' estimi no dona un xavo.

—Un emperador digne no paga may.

—Ho sabrás fer bé? ¿Respón!

—¿Estarás á l' altura de las circunstancias? ¿Contesta!—

Muley obra decididament la boca.

—¿Puch parlar?

—Sí.

—Donchs... sapiguén que antes de que vosaltres vingússiu á amochinarme, ja tenia l'meu partit pres.

—¿Qué! ¿pagarás tal vegada?

—¿Afluixarás la mosca?

—No senyors; no pagaré.

—¿Ah! ¿Es dir que t' negarás?...

Muley Hassán se posa á riure.

—Veig qu' encare soch mes viu que vosaltres... No pagaré... ni'm negaré á pagar.

—¿Y donchs?

—Diré senzillament que ls espanyols tenen rahó, que están en lo just y que jo de bona gana pagaria; pero... que no tinc quartos. Un emperador pobre sempre es mes simpátich que un emperador que no vol pagar.

—Inglaterra y Alemania's fan l' ullet.

—No la sab poch llarga aquest mestre!

—Sembla un Salisbury...

—O un Bismarck.

FANTÁSCICH.

PRIMERA ENTREVISTA

Entre Muley-Hassán y don Arseni

L' un va ab un immens turbant é inclina una mica l' front; l' altre porta un gran llorón y diu ab ayre arrogant:

—Que Déu guardi l' fill pressunto de Mahoma, l' bon profeta.

—Que Alkh de ditxa completa rodeji al fill de Sagunto.

—Mil gracias, emperador.

—No hi ha de qué, general.

—¿Puch enrahonar?

—¡Pues y tall!

Me farás un gran honor.

—Vinch á parlar de la guerra que l' Riff ens ha promogut.

—¿Per 'quest assumpto has vingut? Aixó va llarch: séu... á terra. Explicat.

—Ja deus sabé que ls de Mazuza y Frajana varen buscar nos javana sense que ningú 's fes ré.

—¿No? A mi m' havian contat la cosa al revés, t' ho juro.

—Pues jo t' dich y t' asseguro que t' han ben engallinat. Jo no parlo com un lloro y al resoldre una qüestió donaria la rahó encare que fós á un moro.

Pero en aquesta jugada la cosa es clara y senzilla; los rifyenyos de Melilla ens han fet una trastada.

—Concedit: veste explicant.

—Per sometre aquesta gent, Espanya, naturalment, ha fet un gasto important.

Ha comprat canons, curenyas, fusells, municions, sanatxos, bótas, carros, mulas, matxos, cartuxeras, espartenyas.

Ha escurat tot lo calaix del fondo de previsió y ha capgirat la nació fentho anar tot de dalt baix.

—Bueno ¿y qué més?

—Quan ja estavam preparats per fer la guerra y á dins de la téva terra decidits ens internavam, vé de repent ton germá y en nom tén ens encarrega que no moguem gens de brega, porque tot s' arreglará.

—¡Y bé! ¿que efectivament no está arreglat? ¿Per ventura no heu fet dalt d' aquella altura un fort sense impediment?

—No, sultan, aixó no basta.

—¡Y donchs! ¿qué esperéu de mi?

—Lo que ara jo t' vaig á di per encárrech de'n Sagasta.

—¿En Sagasta? Home excelent gran tupé, vista certera... fora un moro de primera.

¿Qué vol? Cuyta, ves dihent.

—Pues senzillament, voldria que tenint en compte ls gastos qu' hem fet en bestias y trastos armas y cartuxeria, tú, com á rey y senyó dels que varen provocarnos, fessis lo favor de darnos alguna indemnisió.

LA DIPLOMACIA AB SOTANA

Al nostre poble hi teniam dos iglesias: la parroquia nova y la parroquia vella. Desde temps immemorial semblava que ls rectors fossin enemics acerrims, y si bé en el terreno particular sosteniam fredas y desanimadas relacions, en lo pertanyent als negocis de l' iglesia á tot' hora vivian contrapuntats. No's feya funció á l' una que l' altre no preparés la revenja: si la de dalt feya reformas, la de baix desseguit empenia obras de millora; si á la vella comensavan un triduo, á la nova un septenari, y sempre, sempre en iguals dias, á las mateixas horas, disputantse els ciris, els predicadors, els feligresos, á semblansa dels empresaris teatrals envejosos que buscan nous atractius pel públich y fan á la vegada incompatibles las horas d' estreno ó de divertiments.

Aqueix estat de guerra, d' antagonisme millor dit, creixia sens ningú adonarse'n, y heus aquí com al nostre poble, fins llavors horfe de partits politichs, aparequé la malehida llevor de la discordia, mostrantse la desavinensa en primer lloch en la part tendre y naturalment més bullangera del vehinat: en la quitxalla. Aixis comensaren las pedradas al Camp de'n Tano, prop de l' era de la rectoria nova, entre ls escolans y doctrinayres de Sant Joan, contra ls escura-canadellas y bufallantias de Sant Sebastiá, lluytas homéricas, inacabables, renovadas cada tarde á la surtida de doctrina y terminadas ab algun nyanyo regular al esó ab alguna nafra al cap, únich premi y recompensa als més ardorosos beligerants de cada colla.

Com si no n' hi hagués prou, seguiren els gran's el camí dels xichs, y si bé no arribaren é inflarse las caras, porque l' poble era de son propi estil manso com un anyell, la germanó n' valgué de menos, la discordancia s' acentuá y fins els tractes de negocis se suspengueren. Els casaments entre joves d' abdós bandes resultaren impossibles, y jo no sé porque ls homes repugnavan á casarse ab las noyas del mateix partit, qui sab si per estar sempre encofurnadas á la sagristia, essent las portaveus totas ellas de son Senyor Rector respectiu, per qui eran sols las alabansas de jovent y guapo y xistós y llest y pulit y elegant.

Las nostras parroquias ho eran, com s' acostuma á dir, d' entrada; aixis es que ls nous rectors eran de l' última fornada, seminaristas recentment ordenats, ab prou empenyo, recomenació ó talent pera enfiarse á pastors de nostras ánimas. De manera, que sempre venian ab bona disposició pera continuar aquella mena de guerra civil qu' amenassava desgraciar la feligresia, puig els solters no's casavan, las noyas s' enmaridavan lluny de la comarca y s' ennavolava per instantas la paradisiaca felicitat de tothom.

La Curia ja ho sabia, ja; pero l' Bisbe no s' atreví á desemmaranyar la madeixa fins que Déu cridá á comptes al rector de Sant Joan, mort segons deyan d' una rabiola ocasionada pe'l vicari de l' iglesia vella. Llavors feren foch nou. Lo de sant Sebastiá fou proposat per millor territori, trasladaren als vicaris y dos desconeguts capelláns vingueren á desempenyar las vacants.

Quins homes aquells! Blanquinosos ja ls cabells, madurs d' edat, empró frescos, jovials, alegres. Ampla la mànega, cop d' ull certer, anavan carregats de lletra menuda y possehian un

tal caudal de gramática parda adquirida en la escola astuta y observadora del Palau Episcopal, que de moment conquistaren las simpatias de tothom. Units els dos, trampejaren la critica situació del poble, puliren las diferencias y encarrilaren la tranquilítat comuna. Si l' un feya festas l' altre tancava la porta, y aixis de mica en mica no resultá gota estrany que mentres á l' iglesia nova s' allistavan tots els joves del poble en la Confraria de Sant Lluís, á l' iglesia vella ingressaven com á Fillas de Maria totas las noyas comarcanas.

Mes, heus aquí que la rivalitat entre sant Joan y sant Sebastiá's convertí en renyina de pantalóns y calditillas. Que ysi l' coro dels homes es millor, que si las lluminarias de las candelas son més bonicas, que si ls Lluisos son més pobres, que si las Marietas son presumidas, retreya l' cap el monstruo odiós de las barallas.

Revinense ls rectors y acordaren anunciar una romeria pe'l primer diumenge de Maig. En la primera vegada que celebraven dos funcions religiosas á la mateixa hora, els capellans no deyan pas hont s' amirats, no's rencarregaren als piadosos exercits bona provisió de virtuals ciris, y cada un de ells, y á las vuyt del matí d' un diumenge espléndit y agradoso de primavera, á la fresqueta, presidits pe ls respectius estandards brodats d' or y d' aniquelas, Lluisos y Marietas; uns pe'l Camí del torrent, altres pe'l Camí de las gúesteras; anarons cap passos á l' hermita de la Soledat, prop la Font de las virtutis.

Quin dia! Tot el poble se'n recorda y ho celebra. A entrada de foch vengueren els ramats espirituals, y cada ovella ab sa parella. La pau quedava firmada, y desde aquella festa... ¡si'n van anar de Lluisos y Marietas trona avant!

XAVIER ALEMANY.

—¿Jo? ¡pretensió original!
—Au, sultán, no siguis rata.
—Pero... ¿jo donarvos plata?
—Plata... ú or: ens es igual.
—Tant la petició m' imposa
que turba mas alegrías...
—¿Jo que m creya que venias
á portarme alguna cosa!...
Ni que volgués contentarte
y tot aixó concedirte,
de repent no sé que dirte
ni atino que puch donarte.
—Si t sembla, m' esperaria...
—Si; déixam reflexionar;
ho meditaré, y demá...
—Demá será un altre dia.—
Sacudida de llorón,
inclinació de turbant,
y 'ls dos fulanos se 'n van
del bras, mes amichs que 'l mon.

C. GUMÁ.

EM rebut moltes cartas de adhesió al article titulat «Com més amichs»... que publicarem la setmana passada.

La idea de formar un partit republicà únic, baix un sol programa, va guanyant adeptes de dia en dia. Es ja una necessitat que s' imposa, y pitjor mil voltes per qui no sá piga comprendre qu' en los angustiosos moments actuals, es un crim contra la patria, aqueix afany de mantenir diferenciacions que tenen més de artificials que de sinceras, sens altura idea que fer preponderar l' amor propi de determinadas colectivitats y determinats individus.

Ja fa massa temps que 'ls partits republicans están afectats del vici característich de las agrupacions monárquicas.

En aqueixas los *jefes* fan als partits, mentres qu' en bona democracia son los partits los que han de fer als *jefes*.

Per aixó creyém que aqueix moviment de unitat de programa y de conducta qu' está en la ment de tots, y qu' es sumament práctic, ab sols proclamar lo que 'ns uneix y prescindir resoltament de lo que 'ns separa, s' iniciarà poderós en las masses republicanas, que posseheixen la virtut del desinterés y alimentan per sobre de tot un amor inextingible á la causa de la República.

Després de 20 anys de fe 'l criatura, ja es hora de que siguém homes de una vegada.

Los francesos s' han apoderat de Tombuctú, sense disparar un tiro. Tombuctú es una de las poblacions més importants del interior de Africa, punt de unió de l' Argelia y del Sudán.

Inlaterra y otras potencias rivals s' han quedat com qui veu visions, al tenir noticia de la pacífica é importantíssima conquesta de la República francesa.

Y mentres tant, nosaltres á Melilla no varem tenir trassa ni pera venjar un agraví sangrent, parantnos á considerar lo que diria Inglaterra, lo que diria Italia y fins lo que podria dir la Vall de Andorra!

Preném exemple dels francesos, y no olvidém que la dignitat dels pobles depén moltes vegadas de la bondat de las sevas institucions políticas.

¡Viva la franquesa!

Los alemanys residents á Málaga, van celebrar ab un bon ápat lo natalici del emperador, y un d' ells vá dir al brindar que 'ls alemanys troban á Espanya major protecció que 'ls altres extrangers, pel desarrollo dels seus interessos.

Tinguis en compte que per brindar s' ha de beure. Y no s' olvidi lo que deyan los antichs:—*In vino veritas*.

Es á dir: en lo mam está la veritat.

Si 'ls partits monárquichs haguessin de procedir á un escrupulos treball de selecció, prescindint de tots los que han convertit la política en un negoci brut, personas que coneixen perfectament al personal, opinan que tant lo partit conservador com lo fusionista s' quedarian en quadro.

De manera que la selecció ha de quedar reservada per la revolució, qu' es després de tot, la gran bugadera del sigle.

Sobre la selecció patrocinada per en Silvela, deya l' altre dia un periódich conservador:

«Qui no haja caigut dintre de las mallas del Códich penal, no pot ser retxassat de un partit polítich.»
Contestació del *Imparcial*:
«De lo qual se deduix que desde presidari en amunt tots hi caben.»

Diu la Constitució espanyola que 'l rey es l' únic encarregat de convocar las Cortes.

Pero com siga que avuy la publicació del decret de convocatoria depén de que termini la missió de l' embaixada que presideix l' héroe de Sagunto; y com siga també que la cosa será més ó menos llarga, segons l' emperador regateji més ó menos temps, en la práctica resulta un fet en extrém curiós.

La convocatoria de Cortes no depén del rey d' Espanya, sino del sultán del Marroch.

¡Quin honor per l' Espanya democrática *con-fusionista*!

Es molt bonich lo qu' está fent cert círcul del carrer de la Porta-ferrissa, prenent reorganisar lo partit republicà-histórich, baix la direcció política del senyor Abarzuza.

Lo dia de la Candelera va procedir ab tota serietat al nomenament de comitè, titulantlo *republicà*, sense tenir en compte qu' en aqueixos mateixos dias s' están fent treballs á la descarada, per fer entrar al Sr. Abarzuza al ministeri presidit per en Sagasta.

De manera que 'l republicanisme dels *gonzalistas* barcelonens únicament pot passar com una broma de Carnaval.

Ja sab tothom que la política del círcul aludit, té uns punts de vista tan limitats que no passen més enllá de la plassa de Sant Jaume.

Tot lo seu possibilisme consisteix en la *possibilitat* de ficarse á la Casa Gran.

Pero ja en altra ocasió diguerem que 'l Círcul Liberal Monárquich está més prop de Casa la Ciutat que 'l Círcul Abarzuzista de la Porta-ferrissa.

Váginse'n, donchs, allá, si es que 'ls volen admetre y s' estalviarán dos cosas.

Primera: 'l lloguer del pis.
Y segona: un gran paper ridicul.

Dos dels barcos de l' esquadra que van acompanyar algunas millas al héroe de Sagunto, van retornar á Cádiz ab averias.

Aquests dos barcos, que son lo *Pelayo* y 'l *Reyna Regent*, construïts de fresch, van costar algunas millonadas á la nació.

Y ara no poden ferse á la mar que no s' espatllin.

Ja fa temps que aquí á Espanya tots los barcos fan ayguas, comensant per la *nav* del Estat, qu' está á punt d' anarse'n á pïco.

Asseguran qu' en Castelar té l' intent de desantorsar l' assamblea possibilista convocada pel próxim dia 11 de Febrer.

Aixís paga D. Emilio als servidors més dócils de altres dias.

Lo seu dilema té 'ls dos termes següents: «O t fas monárquich ó deixes de ser amich meu.»

En pago de 20 anys d' adhesió constant, no 'ls ofereix altra sortida que 'l suicidi ó la deshonra.

Ni l' autócrata més morocotut havia procedit may ab un despotisme comparable al qu' emplea l' actual restaurador de la cunya nacional.

Una indisposició que creyém será pasatjera 'ns priva, en lo present número del valió concurs del nostre estimat company lo popular dibuixant Sr. Moliné. Desitjém de tot cor lo próxim restabliment de nostre bon amich.

La miseria més espantosa s' ha ensenyorit de la provincia de Cádiz. La gent se mor materialment de gana, hi ha poch treball y mal pagat: la seguretat individual escasseja, y en moltes comarcas s' han aixecat partidas de bandolers que tenen atemorizada á la gent pacífica.

Lo govern envia allí tropas y considerables reforços de la Guardia civil. Se necessita pá y treball y 'l govern envia balas y pólvora.

Si bé que 'ls ministres tenen lo recurs de dir:
—Mentida sembla que 'ls gaditans y tots los espanyols encara no estigan tips... *Tips* de nosaltres.

La *Publicidad* publica un suelto que indica clarament que no está molt lluny d' evolucionar en sentit zorrillista.

No serém nosaltres qui li diguém que no ho fassi... May siga sino pel gust de veure com s' aumenta la companyia dels *feroci romaní*, que s' allunya de don Emilio.

Per molt que haja tardat á decidirse, quan se tracta d' emprendre 'l bon camí, sempre s' hi es á temps.

Tants desprecis que l' emperador Guillém havia in-

ferit á n' en Bismarck y al últim s' ha decidit á criarlo, colmantlo d' atencions y obsequis.

Si Verdi tornava á escriure 'l *Rigoletto*, ja no diria «*La dona e mobile*».

Més móvils que las donas son los emperadors.

La presència á Berlin del canceller de ferro ha causat sensació en tot lo mon civilisat.

Quan los rabadans se reuneixen ¡ay dels pobres moltos destinats al escorxador!

La República francesa farà molt bé no perdet de vista 'ls horisóns del cantó de Alemania. No falta qui tem que molt prompte s' ha de reventar lo floronco produhit á conseqüencia de aqueixos vint anys de pau armada, causa de la crissis horrible que afigeix á Europa.

¿Quin dia será que la República Universal, agermanant als pobles, farà cessar las horribles inquietuts que sobre d' ells pesan, dessagrants los en plena guerra y empobrint los en plena pau?

Res més curiós que 'l discurs d' en Silvela.

En bons termes vá afirmar que 'ls conservadors no poden torrar al poder, perque están corromputs y tenen molta roba bruta.

En una paraula, 'ls conservadors avuy no serán *presentables*.

En Silvela es partidari de que s' fassa una selecció; y ab aixó crech que s' equivoca. Tota selecció es impossible, perque entre 'ls conservadors ja no queda un pam de net.

Trobantse tal com se troban lo séu lloch no es el poder:
l' únic lloch per tanta pirria
¿saben quin es? ¡lo femer!

CARTAS DE FORA.—*Palau de Noguera*.—L' ensotanat de aquest poble devia estar de mal humor, perque havent anat com té per costum cada dematí á la barraqueta de cassar pecats, no vá passar un' ánima, sens dupte á causa del gran fret que feya. Y aixó qu' era un dia de festa. Surti de la iglesia, tirá carrer avall y prompte trobá ab qui desfogar lo séu mal humor. Un pobre home estava fent una premsada y l' ensotanat, ab ademans bruscos y brams defiera, vá reptarlo, ab tanta furia, que alguns vehins eixiren á la finestra creyent que 'l rector s' havia tornat boig. No content de aqueix escándol, quan ell féu lo séu jornal, es á dir, mentres celebrava la missa, se girá de cara al públich invitant als oyents á dir un pare nostre per aquell pecador que treballava en dia festiu y 'ls suplicá ademés que ploressin pel pecat comés.—Será pecat lo treballar en dia festiu; pero major pecat seria encare lo morir-se de gana. L' ensotanat de Palau, en lloch de donar un reny als treballador que aprofita la festa per satisfacer las sevas necessitats, faria obra més meritoria regalantli un duro, lo qual podria ferho sovint, si prescindia dels quatre ó cinch serrafins qu' está mantenint actualment, perque li respallin la sotana y 'l barret de teula.

Vilafranca del Panadés.—Any nou, arcalde nou. 'L que ha entrat de trinca s' diu Joan Mascaró (a) Bobo. L' ajuntament passat tingué á bé batejar alguns carrers, á tres dels quals els posá 'l nom de *Colón*, *Catalunya* y *República*; pero al Bobo no li ha agradat aixó y passant per sobre de un acort prés en consistori, vol que 'ls tres carrers citats tingan nom de Sants. Un regidor federal vá interpellarlo en una de las últimas sessions y ell vá respondre:—Qu' era intransigent tractantse de noms: que tots los esforços y preguntas que se li dirigissen per part dels regidors serian inútils, per la única rahó de que 'ls noms de Colón, Catalunya y República, segons concells que havia rebut, atentavan als sentiments religiosos.—Un arcalde que necessita pendre concell per dir aquestas barrabassadas, bé podem dir qu' es tan curt de gambals com curt de vista. De llusco ho es tant que al anar á obrir las portas del saló del Consistori, vá intimar ab mals modos á un vehi de Vilanova y Geltrú, que s' retirés de allí. Y quan li observaren que havia faltat al privar l' entrada á aquell foraster, digué:—Bueno, ja me 'n enteraré, y si per cas, en la sessió vinent confessaré la falta.—En vista de aixó cal preguntar: ¿qui es l' Arcalde de Vilafranca? 'L Bobo de 'ls que l' aconsellan.

TENEN RAHÓ

¿No diuen que aquells dels Riff han cubert de llot la Espanya?
¿No diuen qu' han emporcat la bandera de la patria?
¿No diuen que nostre honor queda brut y plé de taras?
Donchs, si aumentan los tributs, si nous empréstitts se traman, si 'ls cambis segueixen alts y si 'ls valors públichs baixan, es natural la rahó, senzilla, palpable y clara. Es lo que dirá 'l govern si algun diputat s' exclama: —Ja ho sabém que la nació fins al coll está empenyada, pro com tot era tan brut, hem fet lo que 'ns pertocava y honra, crédito y pais ho hem portat á treure tacas.

FOLLET.

LA JUGADA POLÍTICA

Aquesta gent que jugan ab tot, y principalment ab lo país, un dia ó altre donarán *mate*, y llavoras será ocasió de que la República, que no está per jochs, guanyi la partida.

Y... ¡VIVA 'L SUFRAGI UNIVERSAL!

EMBLA qu' es ja cosa resolta. En las próximas elecciones parciales, siga en un distrito de Galicia, siga en un de Murcia, lo senyor Silvela 's presentará candidat a diputat y al obrirse las Cortes tindrém lo gust de sentir en lo Congrès la séva veu autorisada...
Ni més ni menos. Aixís ha donat la noticia un periódich. Y aixís l' ha llegida 'l públich, y després... després se 'n ha anat a dormir ab tota tranquilitat.

¿Qué dirían las personas sensatas si avuy ó demá llegissen una gacetilla que dignés lo següent?
«En lo próxim sorteig de la rifa de Madrid treurá la primera sort lo número 9,517. D. Macari Casanovas, que ha comprat lo bitllet ab la deguda anticipació, té resolt adquirir una casa al Ensanche y una torreta al Putxet, que diu que ja está emparaulada.»

«No es veritat que sería qüestió de portar als tribunals a don Macari Casanovas, al lotero que li ha vengut lo bitllet... y hasta al noy del Hospici de Madrid que 'l dia del sorteig ha de treure la bola?»

Perque aixó de que sis ó set dias avants se sábiga quin número surtirá, y qui 'l té y lo que 'n farà dels quartos... val a dirho ab tota franquesa, no sembla altra cosa que una estafa ab tot l' aparato que requereix... y més descaro del que li correspon.

Donchs... apliquin lo qüentó.
Un periódich ens innova qu' en un districte—á Galicia ó á Murcia, no vé d' aquí—ha d' haverhi eleccions.
Don Francisco Silvela 's presentará candidat.
La séva candidatura triurará.
Y á conseqüencia de tot aixó... «tindrém lo gust de sentir en lo Congrès la séva veu autorisada.»

¿Qué m' hi diuen?
«Veritat qu' es qüestió de plegar definitivament y retirarse á la vida privada com en Castelar... pero sense anar á trobar á n' en Sagasta ni fer empenys porque donguin una cartera á l' Abarzuza?»

Perque lo mes grave y desconsolador no es que un periódich haja dit semblant cosa: lo terrible es que á horas d' ara no s'igan á la presó lo qui ha escrit la noticia, en Silvela que l' ha motivada y las autoritats que l' han consentida...

«Es dir qu' en Silvela 's presentará candidat y surtirá elegit sense cap classe de dupte?... ¿Cóm pot sapiguero aixó? ¿Qu' está convingut ab lo noy del Hospici que ha de treure la bola?»

Lo graciós del cas es que surtirá elegit y «tindrém lo gust de sentir en lo Congrès la séva veu autorisada...» y encare no sabem si l' elegiran á Murcia ó á Galicia...

«Pobre sufragi universal! Aquí tens feta la téva autopsia. No 's pot demostrar ab més frescura la descomposició del cadávre. Un senyor se presentará candidat... ¿Per ahont? No ho sab. Li es indiferent: lo mateix pot presentarse pel Matadero de Cádiz, que per Sant Pau de Zaragoza, que pel Centro de Madrid, que per las Aforas de Barcelona...»

Lo únic que li consta y está fora de dupte, es que l'uyti á Murcia, l'uyti á Galicia, anirá al Congrès.

Ja ho saben los electors d' aquests districtes—d' aquests districtes que no sabem quins son:—es inútil que 's cansin anant á votar en las próximas elecciones parciales.

Encare que las sévas papeletas portin lo nom de 'n Pau, de 'n Pere ó del moro Mussa, lo resultat no variarà: votin ells á qui votin, de las urnas ha de surtir victoriós y triumfant lo nom de don Francisco Silvela.

Aixís está resolt en las alturas ahont se fabrican los diputats y ahont se passen lo sufragi universal per la sola de la sabata...

«En las próximas elecciones parciales en Silvela surtirá elegit diputat.»

Lo bonich sería que aixís com sabem aixó, sapiguessim també que després lo farán ministre, que governarà d' alló més bé, que lligarém los gossos ab llangonissas... y que al fi 'ls polítics sense vergonya serán cuydadosamente embalsats pera Fernando Póo ó pera las Carolinas...

De totas maneras, provisionalment entussiasmennos, y cri-dem ab la major bona fé:

—¡Viva 'l sufragi universal...
De Galicia ó de Murcia... De cert encare no se sab.
A. MARCH.

EMBOICA QUE FA FORT

(PROGRAMA DEL PERFECTE MINISTRE)

Heus aquí 'l santíssim lema de tot home de govern.
El qui arrela entre la farsa ja ha alcansat prestigi etern.
Quan un té la boca buyda,
—guerra á mort! sense pará;
—un cop s' es á la poltrona;
—«qui fa avuy, farà demá.»
Com la patria no perilla
perque 'l ranxo ja es á port,
ja tant m' es Santa com Salve,
y embolica que fa fort.

Ara aquí hi ha terremoto,
ara allí hi ha sequedat,
que 's d' amunt la filoxera,
que 's d' avall s' han inundat.
Avuy salta una epidemia,
demá s' mouhen 'ls carlins,
á l' un poble tiran bombas,
l' altre demanan camins.
Jo ho escolto ab molta calma
com aquell que vé del hort,

mentrestant omplo la bossa,
y embolica que fa fort.

Quan poso fil á l' agulla
per fé un tractat de comers,
la premsa tot m' ho esgarria
criticantme en prosa y vers.
Uns protestan per la llana,
altres protestan pel lli,
l' industrial vol garantias
l' pagés mercats pel vi.
Llevant y Ponent m' aclaman,
m' injuriant Sur y Nort;
jo 'm fomento 'ls interessos
y embolica que fa fort.

Quan á las Cortes me presento,
soch amable, atent, galan.
Parlo sense comprometre 'm
ab equilibri constant.
¿Que 's descubreix un tarugo?
—Lo Govern no 'n sab may res.
¿Que cridan per obras públicas?
—Lo Govern ne fará més.
Ballém sempre al só que 'ns tocan,
vagi dret ó vagi tort.
Després vé la cessantia
y embolica que fa fort.

Si l' industrial va per terra,
si 'l Comers se va extingint,
si la Marina s' acaba,
si 'ls mestres s' están morint,
si fan falta carreteras,
si tothom está cansat,
si 'l caciquisme aniquila,
si 'l poble ja está escolat.
El Govern ha de fer veure
bon desitj pro mala sort.
Qui li piqui que s' ho rasqui,
y embolica que fa fort.

Aquí tenui en compendi
lo més útil y precis
per governar un poble burro
com jo sé d' algún País.
En tenint cara de sola,
l' cap gros y plé de vent,
vestint bé y tenint palica,
ja ets ministre ó President;
tens la renda assegurada
fins al dia de la mort.
ara pujas... ara baixas...
y embolica que fa fort.

FOLLET.

LA QÜESTIÓ DELS FERROCARRILS

NCARE que 'l govern, per fugir de mal-de-caps, diu que la vol deixar dormir, no hi ha que fiarse'n: la qüestió dels ferrocarrils sempre estarà desperta. A lo menos una vegada cada mes, els ministres y 'ls principals homes polítics de la restauració per forza s' han de recordar de las empresas. La majoria d' ells son concellers de las

companyias, y co. á tals cobran per mesadas.

De manera que al portarlos l' assignació que guanyan sense fer res, sense mes treball que firmar la nómina, parar la mà, rebre 'ls y embutxacarse 'ls, haurian de ser molt desmemoriats per no recordarse de las companyias.

Y en aixó, precisament, está 'l perill que 'ns aménassa.

Las companyias de ferro-carrils, domiciliadas á l' extranger, perque 's ha donat la gana d' establirse allí, 's veuen obligadas á pagar lo cupó de las obligaciones en franchs; y com que 'l cambi está avuy á 22 ó 23 per cent, diuen ellas:

«Nosaltres, en l' explotació de las líneas, recandém pesetas, y com en lo pago dels cupóns hem d' entregar franchs, sufrim una perdua considerable. Per lo tant es necessari que 'l govern espanyol ens dongui una compensació. O bé 'ns deixa pujar las tarifas, encare que 's perjudiqui al públich, ó bé concedeix un allargo al plasso de 99 anys finit lo qual las líneas férreas han de ser propietat de la nació, encare que 's perjudiqui á l' Estat.»

Aixó diuen las companyias. Y al mateix temps parlan de suspendre 'l servey, de quebrar... ó de declararse en huelga, deixant al país, per un temps indefinit sense un element tan indispensable á la vida moderna com es lo ferro-carril, y ocasionant una perturbació de tot punt insostenible.

Tal es la qüestió, y en aquesta forma está plantejada.

Naturalment, l' examen de la falta absoluta de dret de las empresas al formular la séva pretensió, no mereix sisquera 'ls honors de ser discutida.

Del desnivell dels cambis ne sofreix lo comers, ne sofreix l' industria, ne sofreix lo treball, ne sofreix tothom. ¿Y ahont aniriam á parar si l' Estat hagués de compensar tots los perjudicis ocasionats per un fenómeno económic de carácter general?

Suposém que las cosas succehissen á la inversa, es á dir que las pesetas tinguessin un sobre-preu damunt dels franchs (per ventura las empresas dels ferro-carrils aniriam á trobar al govern y li regalarien part ni partida del excés de ganancias, degut al estat favorable dels cambis? Donchs si 'l govern no ha d' estar á las maduras, ¿ab quin dret se preten qu' estigni á las duras?

L' idea de que 'l govern autorisi l' elevació de las tarifas, quan tan elevadas son ja, qu' en alguns punts las galeras fan la competencia als trens, es un pensament descabellat que ha de redundar en grave perjudici del públich, y en dany positiu de las mateixas empresas. Si aquestas facilitessin lo moviment per medi de la baratara, com ho ha fet Hungria y com ho han fet també altras nacions d' Europa y América, es indubtable que ab aquest sistema al pas que fomentarian la riquesa pública, tal vegada lograrian un augment considerable en los séus ingressos ordinaris.

Ara, en quant á la pretensió de que s' allargui 'l plasso, finit lo qual las líneas férreas han de ser propietat de la nació, l' concedirho equivaldria á mermar en centenars de milions l' hisenda del porvenir, y massa plena de deutes l' hem deixada, per estroncar inconsideradament una de las pocas fonts de recursos que al séu dia poden contribuir á regenerarla.

Lo govern té aquest assumpto pendent de resolució; pero no sembla sino que al tocarlo li cremi 'ls dits.

No tots los ministres están conformes en resoldrel de la mateixa conformitat, y de aquí que puga originar una crisi, qu' es avuy per avuy lo que mes tem en Sagasta.

Però no falta dintre del ministeri qui pretén tirar la cosa endavant, sense pararse en barras.

En Sagasta y en Moret diuen que l' Estat es co-proprietari de las líneas férreas y que aixó l' obliga á interessarse per ellas. Aquest argument es un sofisma. Doném per sentat que las empresas quebreassin ¿qui privaria llavoras al govern espanyol de incorporar-se'n á titul de ser las líneas férreas de utilitat pública? Aixís lo plasso de la séva trasmisió al Estat acabaria mes prompte. ¡Pero ja se 'n guardarán las empresas de quebrar!

Diuen també, tant en Sagasta com en Moret, que es precis conservar lo crédito que tenim al extranger. Mes clar: segons ells, als espanyols se 'ls deu pagar en pesetas y als extrangers en franchs. Tot pels extrangers; res per nosaltres. A benefici dels extrangers, no bastan los tractats de comers, que obran de bat á bat las nostras fronteras als séus productes; es precis además satisfers los cupons en franchs, á expensas del Estat, perque beneficihin lo desnivell dels cambis, per mes que aixís se vaja aixamplant més y més l' abisme que aménassa engluernos, perque quant mes diner surti d' Espanya, més y més s' ha d' elevar la cotisació dels cambis.

Tenen tan gran talent los homes públics que avuy ens gobernan, que pretenen curar una malaltia, fent tots los medis imaginables per agravarla. Sostenen seriament que per terraplenar un pou, lo primer que s' ha de fer es enfondirlo.

Fa feresa sols lo pensar que la sort de la nació espanyola está en mans de aquesta taifa de insensats.

Per lo que puga succehir, hem cregut necessari exposa aquesta grave qüestió, procurant posarla al alcans de todas las inteligencias.

Si 'ls homes públics de la restauració creuen necessari justificar los sous que cobren, á titul de concellers de las companyias de ferro-carrils, busquin un altra forma menos gravosa als interessos del país y als de la hisenda pública.

Realisar lo que pretenen sería un gran abús y un escándol colossal.

Quan no hi havia ferro-carrils, certa classe de negocis se feyan á la carretera, en despoblat; pero 'ls que 'ls realisavan, á lo menos exposavan la pell. En cambi, avuy, de moment no exposan res, fins al dia ansiat, en que 'l país tingui la mosca al nas, y 's resolgui á surtir á la defensa dels séus interessos y de la séva honra, practicant una verdadera selecció revolucionaria.

P. DEL O.

UNA BROMA MINISTERIAL

Reunits cinch ó sis ministres després d' haver ben sopat, ab lo caloret que donan uns quants tragos de Xampany, s' engrescan per fe una broma d' aquellas de Carnaval.

Volén disfressar l' Espanya y ferla aná á passejar perqu' tregui una mica d' oryqi mil entrebanchs due pei tot arreu la voltan; pero la dificultat

está aquí: ¿quina disfressa li podrán engiponar, que 'l públich no la conegui y li escaygui?... Fa ja un quart qu' están discutint la cosa.

«Crech que lo més natural (diu en Moret) es que 's posi un traje ben acabat de torero! Al cap y al últim, aixó es lo que mes li escan y es espanyol, y té gracia y ningú s' hi fixará.»

«Jo no ho aprobo—replica en Maura:—en la actualitat res engresca tant al poble com las cosas militars.

Disfressémla de guerrero, ab un casco ben llampant... —¿Y per fusell una escombra?»

«No: un Mauser... sense estrenar, com los que ara té l' exercit. Aixó li conquistarán las simpatias del públich, y ella 's divertirá en gran.»

«No senyors—diu lo ministre de Marine:—per lograr que 's confongui entre la massa de mascaróns populars, s' ha de disfressar de moro.

Una mitja lluna al cap,

á una má un ramell de dátils
y á l'altra un cove ó cabás
ab un parell de gallinas,
perque pugui anar cridant:
—¡Gallinas! ¿qui me las compra?
—¡Son del corral de Araaf!
—No m'agrada gens la idea,
(salta en Gamazo.) L' disfrás
que millor li sentaria,
seria l' de capellá.
Si senyors; avuy lo clero
es lo que va més boyant,
y un manteu y una gran teula
son los més patents reclams
per conquistar simpatias
y fé obrir tots los portals.—
A tot aixó, l' senyor Práxedes
que se 'ls ha estat escoltant,
ab remoltissima sorna
diu:—S' equivocan, companys.
Ab cap de aquets quatre trajes
l' Espanya conseguirá
passar dessapercebuda....
¿Volen que 'ls dongui un disfrás
elegant y de bon género?
Vestéixinla ab dignitat;
cubréixinla ab una capa
d' administració formal;
omplíli d' or las butxacas,
dónguinli un sello acabat
d' honoradés y de decencia,
y jal carrer!... Ja pot rodar
per passeigs y sitis públichs,
ja pot anar de llevant
á l'onent: sense amagarse,
sense haver de dú antifás,
desde ara 'ls ho garanteixo,
¡ningú la coneixerá!

C. GUMÀ

RA s' assegura que l' héroe de Sagunto, en lo moment d' embarcarse per Mazagán, vá dir qu' Espanya no pot demanar més que lo que per endavant ja sab que se li concedeix «perque—afegi—las guerras costan caras, y la nació está pobrissima.»

Partint de aquesta base, la qüestió queda resolta definitivament. Pendrém lo que 'ns

donguin, y si 'ns donan un mico tan contents com antes.

Ha tornat á caure sobre Melilla un gran xafech d'

aygua. Lo campament espanyol s' inundá per complert.

Ara sí que podém dir qu' en aquella terra tan funesta per nosaltres, está plovent sobre mullat.

La marxa de l' embaixada á través del camí de Mazagán á Marrakeix, oferia, segóns diuhen, un aspecte sumament pintoresch.

No podia ser d' altra manera. Després de tot aquest es lo final de aquesta gran comedia d' espectacle.

L' altre dia l' bisbe de Madrit, ab una mica més té una desgracia.

Lo cotxe en que anava, tirat per dos briosos caballs, va topar ab un carruatje del tranvía, y de poch li vá venir com no s' estrella.

Vels'hi un accident que á Jesucrist no va succehirli may.

Per la senzilla rahó de que mentres los prelats de la séva iglesia arrastran carruatje de dos caballs, Jesucrist anava sempre á peu.

Si al general Pavia li han concedit la creu del *mérit naval* sens dupte per lo molt sovint que acostuma á marejarse, al ministre de Marina li han otorgat la creu del *mérit militar* ab distintiu roig, per la qüestió de Melilla, á pesar de que l' reglament prescriu que la tal condecoració únicament pot concedirse per *mérit de guerra* y manant tropas terrestres.

Pero encare tot aixó podria perdonárseli al govern, si no fos un' altra creu. La gran creu que ha carregat sobre las espatillas del país.

S' ha de tenir en compte qu' en Silvela, seguint la seva táctica, va dirigir grans elogis á n' en Cánovas; pero al mateix temps, no l' va deixar bó ni pels gossos.

En aquest punt va procedir com los capelláns quant assisteixen á un enterro.

Al cantar las *absoltas*, donan encens al mort.

Ni en Cánovas ni en Sagasta van assistir á la recepció de Palacio.

En Sagasta á causa de la cama, y en Cánovas pretextant que té mal á las orelles.

Pero l' dia següent D. Antón doná un ball á la séva residencia de la Huerta.

Diguém, perodiand aquells célebres versos del Pare Claret:

—¡Ay viejo que estás bailando que al infierno vás saltando!...

Que ho vajan fent aixis los puntals de la monarquía y de segur que no tardarém á ballarla tots plegats.

En Romero Robledo se n' ha anat á la séva casa de Antequera, ahont se proposa passar lo Carnaval.

Vels' hi aquí un home polítich que realisa l' auca del mon al revés. Durant tot l' any está fent política

carnavalesca: vé l' Carnestoltas, qu' es quan més se podia lluhir, y 's tanca á casa séva.

En Gamazo ha redactat ja l' reglament provisional pera l' administració, investigació y cobranza de la contribució urbana. Conté 47 articles, ó com si diguessem 47 cargoladas de coll.

En lo successiu pagarà tot, no sols las casas, sino l's cuberts, los edificis destinats á usos industrials y fins los solars per edificar. Los únichs edificis que no pagarán res serán las iglesias, los seminaris y l's convents. Es necessari proteger l' industria *llanera*, si hem de tornar, com sembla, als temps felissos de Carlos II.

Jo espero que al establirse la República, aquesta tindrà prou energia per rescabalar-se.

Al méu entendre l's edificis religiosos han de pagar, perque en ells s' hi realisa un negoci continuu que acostuma á ser més productiu qu' en molts establiments industrials.

Y fins m' atreveixo á dir que fins los capelláns han d'arian de ser considerats individualment com á edificis. O sino perque gastan teula.

Durant lo viatge del héroe de Sagunto á Marrakeix ha plogut casi sempre.

Sent aixis no será estrany que l' Sultán li digui: —Mestre, ja te 'n pots entornar que portas los *papers mullats*.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadáns Pere Solanas, F. Ribaret, P. Prats, Redactor de l' Agencia Vial, Itram, Monjetas, A. Carol A., T. B. de F., R. Sistalls, M. Tous M., T. y L., Lluisset Cap y Pota, Esquellot, D. Ferrer, M. G. de Cataporpasicossian, E. Revoltós, E. Ratolí, Antonet Prats, y Un Anti-entsonat:—Lo qu' envian aquesta semana no fa per casa.

Ciudadáns P. Buyó Vilafranca, Manuel Campaña, Carnestoltas, P. Simó, Farrondo, E. Rabasó, S. Nas F., Rey Nano, Raper-Tenurb y Sitcuterat:—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá T. Garroset (Sant Vicens): Cumplirém ab gust lo seu encárech si fá l' favor de dirnos ahont se troba l' recader per entregari lo que 'ns demana.—J. P. (Mataró): En efecte es un abús; pero es més propi de un comunicat en un periódich diari que de ser tractat en nostre semanari.—Joan P.: No serveix y va al castell.—E. Bansa: Es fluir.—P. Giró: No 'ns agrada prou.—Routari: L' article té cosas aprofitables; no obstant, los versos finals son bastant dolentets.—J. Arán Gays: No está mal, si bé l' assumpto podria ser tractat ab una mica més de xispa.—E. Anglada: Descartant los elogis inmerescuts que 'ns dedica, la carta de vosté conté un gran caudal de bon sentit, y estiga segur que 'ns animará á prosseguir en la línea de conducta que 'ns hem trassat.—Ll. Salvador: Está bé: la publicarem aixis que 'n Titó torni.—Caballero de la triste figura: No es lo trist qu' en l' escola dels freres fassin lo que vosté; lo trist es que 'n una població tan adelantada hi haja un criadero de llana com aqueixa escola.—Amadó: Vá bé.—J. P. (Solivella): Lo fet que 'ns comunica es agé al carácter y á la intenció dels nostres periódichs. Si 'ls aludits no fan més que divertir-se están en lo seu dret.

LOPEZ, editor.—Rambla del Múj, 20.

A. Lopez Robert, impresor.—Asalto, 63.—BARCELONA

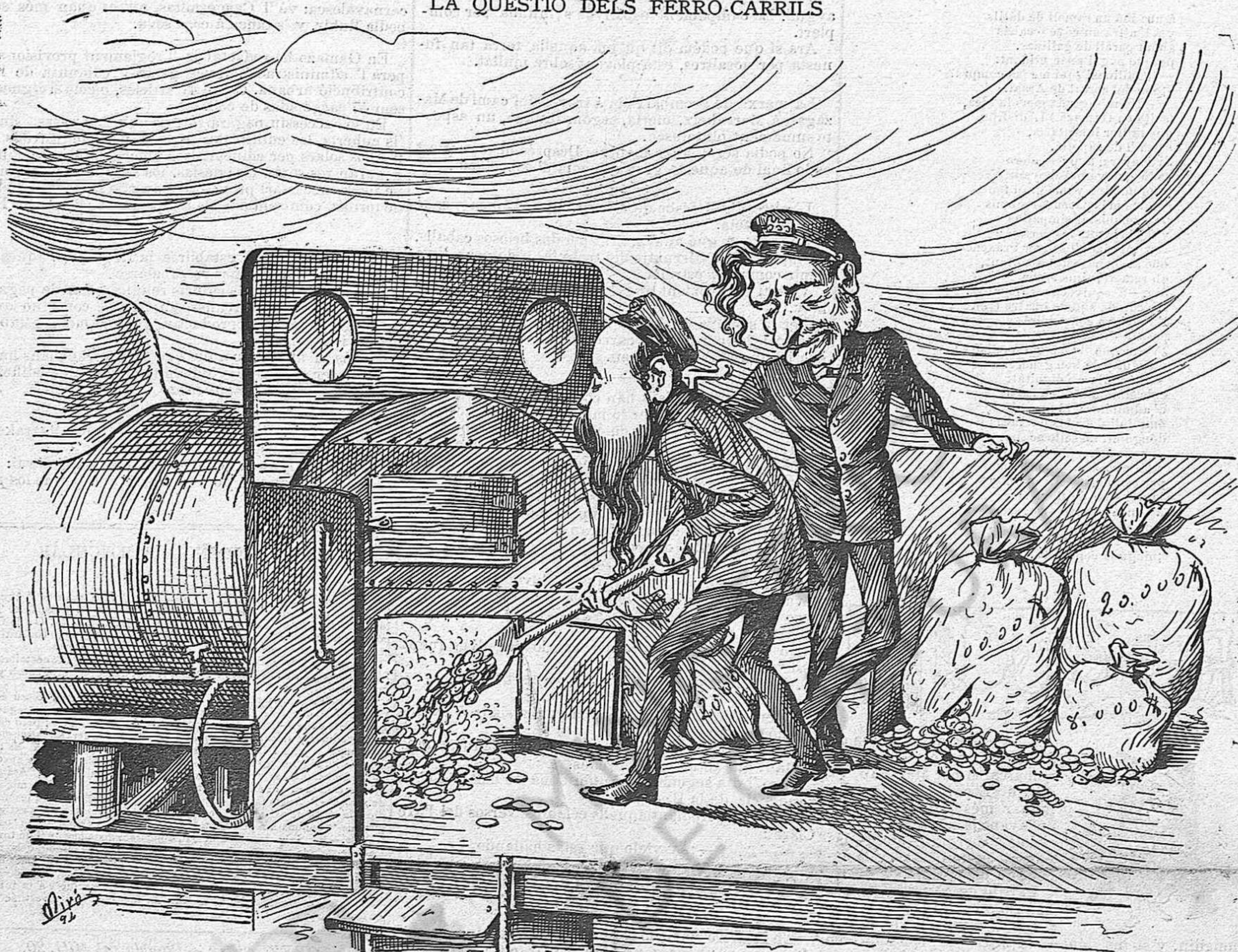
CARNAVAL AFRICÁ

Si aquí á Espanya l' Carnestoltas es magre, trist y bunyol;

en cambi, en terra africana diu que 's diverteixen molt.

LA QUESTIO DELS FERRO-CARRILS

Volen carregar la màquina
ab grans palades de naps:

potser la caldera exploti
y tot se 'n vagi á ca 'n Taps:

ATENTAT CONTRA 'L GOBERNADOR

OCAS notícies hem de afegir á la relació que publicarem al final de nostre número anterior. Sols ens cal rectificar un fet que consignaren també altres periódichs. No es cert que 'ls camalichs de l' Aduana atropellessin poch ni molt al autor de l' atentat, com se digué en un principi.

Lo governador, Sr. Larroca, ha anat experimentant dia per dia una visible millora en l' estat de la seva ferida.

Assistit ab gran esmero, apenas ha tingut febre, y haventse anat aplestant l' extracció del projectil, al últim s' ha concebut la fundada pressumció de que la bala que s' creya tenia incrustada en lo maxilar, havia caygut, poch després del disparo, per son propi impuls. Se assegura que l' mateix Sr. Larroca recorda vagament que al aixugar-se la sanch que li rejava de la ferida, trobá un objecte dur, que devia ser lo projectil.

L' autor del atentat ha persistit sempre en la seva primitiva declaració, de que havia obrat pel seu propi compte y sense conveniència ab ningú més absolutament. La conexió moral de aquest crim ab los anteriors es manifesta; ara en quant á la conexió material, sembla que fins ara no ha pogut comprobarse.

Veritat que s' feren algunas presons, entre otras de dos subjectes íntims amichs de 'n Murull, los quals dormian á la mateixa casa; pero l' jutge especial Sr. Garcia Domenech, que s' encarregá de l' instrucció del sumari, als pochos dias decretá la llibertat de tots los detinguts.

Ramón Murull, no menti, al afirmar que havia comprat la pistola, la tarde mateixa de la concissió del delictu, á la botiga de ca 'n Vives del carrer de Fernando. Comprobá aquest fet lo mateix dependent que precedí á la venta del arma, reconeixent á 'n Murull, y afirmant que de la pistola se 'n havia fet quatre pessetas, y que, seguint la costum del establiment, fou entregada al comprador, carregada ab dugas cápsulas.

També resulta cert y probat que 'ls diners ab que havia adquirit l' arma 'ls hi proporcioná una seva tia que viu á Sant Boy, enviántlos-hi per conducte de un carreter de aquella vila. No hi ha que dir que ni la tia, ni l' carreter presumian sisquera l' us que de aquella suma havia de fer en Murull.

Estant l' autor del atentat, confés y convicte, han bastat 72 horas pera deixar enterament terminat lo sumari.

Publicarem el retrato del reo, prenent per modelo l' que veje la *Humor* en *El Nacional* universal. Ens valem de aquest porque no 'n coneixem cap mes. No es la nostra idea, com se compen-

drá, contribuir á la celebritat de un criminal, sino seguir una costum qu' en nosaltres es tan antigua, com l' existencia del nostre periódich. Quan cap altra publicació y menos los diaris, acudian á aquest recurs de publicitat gráfica, ja estavam cansats nosaltres de donar en la *Campana de Gracia* l' retrato de totas las personas qu' en un concepte ó altre eridavan l' atenció pública.

Inútil dir que no hem tingut per convenient interrompre aquesta costum, que alguns no han comensat á criticar, fins ara que s' ha generalisat. En tant que la ley 'ns autorisi, no hem de faltar nosaltres als debers que tenim contrets ab los nostres lectors.

No creyém per altra part que la trista celebritat de Ramón Murull y Comas pugá tentar l' emulació de ningú. Tipos com ell més aviat inspiran repugnancia que simpatia.

Fill de Barcelona, ahont nasqué á l' any 57, sent batejat á la parroquia de Sant Pere de las Puellas, visqué desde la seva infancia á Sant Andréu de Palomar. En aquella vila, y en un carrer pròxim al mercat, posehian sos pares una casa y en ella tenian montada una xacolateria, que 'ls reportava lo suficient pera viure ab decencia. Per tal motiu, Ramón Murull es conegut ab lo sobre-nom de *Xacolatés*.

Desde petit mostrá un carácter discorde é indómit. Ab los anys aumentá l' seu esperit de rebeldia é independéncia. May se distingí pel seu amor al treball. Parroquiá de garitos y mancebias,

RAMÓN MURULL COMAS
autor del atentat contra 'l governador de Barcelona

arrastrava una vida en extrém desordenada. De natural pendencier, se conta que havia tingut varios desafios, y havia pegat y havia rebut ganivetadas, tenint en aquest concepte una reputació deplorable.

Quan moriren sos pares, heredá l' establiment y la casa ahont aquest estava instalat; pero s' ho puli desseguit, desitjós de continuar la mala vida á que s' havia acostumat. Se diu que l' valor de l' herencia passava de 20.000 pessetas.

Mes tart, trobantse sense recursos, sense ofici, y en la necessitat de viure, procurá treballar, figurant de suplent de guarda-passeig, de peó de las brigadas municipals ocupadas en los derribos del Parchi y de manobre. Pero era molt poch constant en la feyna, inquiet y movedis, é incapaz per consegüent de lograr la seva reducció per medi del treball.

Abandonat per un oncle que s' cansá de protejirlo, continuá la vida airada que solia portar. Se conta que un dia amenassá ab una pistola á un vehí de Sant Andréu, l' qual morí del susto. Se conta també que mes de una vegada tractá de suicidarse, una d' ellas tirantse de cap á mar.

Aqueix instint del suícidu, l' exaltació de las sevas ideas, que no s' recatava de manifestar al seus companys, las sevas simpatias manifestas pels terroristas, á pesar de no estar probat que hagués sostingut may la més minima relació ab lo grupo *Benvenuto*, del qual partiren los atentats de la Gran-via y del Liceo; y finalment l' afany estúpid de ferne una que sigués sonada, l' conduhiren al extrém de cometre l' atentat del dijous de la senmana passada contra la vida del governador de la provincia.

Sembla que l' dia avans, baix un pretext qualsevol, se l' havia fet ensenyar, ab l' intent de coneixe'l y obrar després sobre segur. També s' diu que l' mateix dia del atentat, al dematí, s' dirigí á Sant Sebastia, y sense dir res á ningú obri la mampara del despaig del Sr. Garcia Domenech y s' ficá dintre. Lo jutge instructor del procés anarquista no estava present; y un agutzil que observá la maniobra, li preguntá qué volia, manifestant en Murull que desitjava fer algunas revelacions de importancia respecte dels anarquistas. L' agutzil li digué que tornés més tart, y qu' en lo successiu s' abstingués de obrir cap mampara, sense permís.

Aquest episodi revela, quan menos, que 'n portava una de cap, y que no tenia encare ben resolt qui havia de ser la seva victima.

Trobandse baix lo pes de una acusació tan tremenda, molt lluny del nostre ánimo agravar la situació de aquest home. Sols dirém qu' es impossible que ningú gosi á considerarlo com á factor ni representant de las reivindicacions de la honrada classe obrera, ja que si son certs los datos biográfichs que ha publicat la premsa, fins lo criteri més benévol y condescendent, no podrá veure en Murull á una victima de las injusticias sociales, sino més aviat una victima dels seus desordres, dels seus vicis y dels seus excessos.—J.